

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

URZĄD GMINY PORĄBKA
BIURO OBSŁUGI INTERESANTA

wpł.
dnia 07. 06. 2016

L.dz. 6616 podpis

Ilość załączników

LKA.410.008.01.2016
P/16/045

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/045 – Ochrona, jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Wiesław Pietrzyk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/10/2016 z dnia 6 kwietnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Porąbka, Porąbka (43-353), ul. Krakowska 3 ²
Kierownik jednostki kontrolowanej	Czesław Bułka, Wójt Gminy ³ (dowód: akta kontroli str. 3-5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁴ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie ochrony wód przeznaczonych do spożycia przez ludność.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli posiadanie przez *Gminę* informacji na temat ujęć wód eksploatowanych na jej terenie, ustanowienia dla nich stref ochronnych i ich oznakowania oraz wydanych pozwoleń wodnoprawnych dla przedsiębiorców eksploatujących te ujęcia pozwalały *Gminie*, pomimo iż nie była właścicielem/zarządcą ujęć wody, na podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia wymaganej, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. *Urząd* zapewniał również mieszkańcom gminy pełny dostęp do informacji dotyczących zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia, w tym informację o jej jakości.

NIK zwraca jednak uwagę, że działania mające na celu wykorzystanie możliwości gminy w zakresie przeciwdziałaniu możliwemu zanieczyszczeniu terenu przez nieczystości ciekłe nie były w pełni skuteczne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ograniczenia w użytkowaniu wód powierzchni ziemi związanych z ustanowieniem strefy ochronnej ujęcia wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

1.1. Realizacja zadań wynikających z ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody

Opis stanu faktycznego

- 1) Gmina Porąbka nie była właścicielem/zarządcą zlokalizowanych na jej terenie ujęć wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Na podstawie informacji będących w posiadaniu *Urzędu* ustalono, że na terenie gminy znajdowały się cztery takie ujęcia, a ich właścicielami ich byli:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. z Katowic⁵, które czerpało wodę w ilości maksymalnej średniodobowej 432 000 m³/d z ujęcia powierzchniowego rzeki

¹ Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 marca 2016 r.

² Regon 072182290, zwany dalej „*Urzędem*”.

³ Zwany dalej „*Wójtem*”.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Soły na terenie Stacji Uzdatniania Wody „Czaniec” w Kobiernicach⁶. Pobór ten prowadzony był na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją Marszałka Województwa Śląskiego w dniu 30 grudnia 2010 r.⁷, którego okres ważności wynosił 10 lat.

- „AQUA” S.A. z Bielska-Białej⁸, która korzystała z:
 - ujęcia brzegowego Soła II w Kobiernicach⁹ w ilości maksymalnej średniodobowej 38 900 m³/d i ujęcia brzegowego Soła III (Soła III/1, Soła III/2) w Kobiernicach¹⁰ w ilości maksymalnej średniodobowej 55 300 m³/d, na podstawie jednego pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją przez Wojewodę Śląskiego w dniu 4 stycznia 2006 r.¹¹, którego ważność upłynęła w dniu 1 maja 2016 r.
 - ujęcia podziemnego „Marcinki” w Bujakowie¹² w ilości maksymalnej średniodobowej 137,5 m³/d, na podstawie pozwolenia wodnoprawnego udzielonego decyzją przez Starostę Bielskiego z dnia 21 listopada i 16 grudnia 2011 r.¹³, które ważność upływa 31 grudnia 2032 r.

(dowód: akta kontroli str. 6-20)

Dla wszystkich ww. ujęć ustanowiono strefy ochronne o łącznej powierzchni 3 415,6 ha¹⁴, co stanowiło 52,9% powierzchni gminy¹⁵.

Strefy ochronne dla ujęcia GPW zostały określone przez Marszałka Województwa Śląskiego w decyzji z 30 grudnia 2010 r.¹⁶ Ochrona bezpośrednia obejmowała teren części taflı wody zbiornika Czaniec i część brzegu w otoczeniu ujęcia wody, a także teren z budynkiem, w którym zlokalizowana była studnia i wyloty z głowicami samoodpowietrzającymi usytuowanymi po zachodniej stronie DW 948 i teren Stacji Uzdatniania Wody „Czaniec” w Kobiernicach. W zakresie ochrony pośredniej teren obejmował zbiornik Czaniec od zapory w km 28+800 biegu rzeki Soły, koryto rzeki Soły od cofki zbiornika Czaniec do zapory Porąbka w km 32+300 oraz zlewnie potoków Mała i Wielka Puszcza.

Strefy ochronne zostały określone przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie¹⁷ w rozporządzeniu z dnia 18 sierpnia 2008 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęć Soła II i Soła III zlokalizowanych w miejscowości Kobiernice w gminie Porąbka¹⁸. Strefa ochrony bezpośredniej dla tych ujęć obejmowała obszar obejmujący zespół studni, stawów, przepompowni i stacji wodociągowej (Soła II i Soła III/1) oraz dla ujęcia Soła III/2 określony był lewobrzeżnym obwałowaniem rzeki Soły, DK 96 i korytem rzeki Młynówki. Teren ochrony pośredniej obejmował obszar ograniczony zboczem wzniesienia, prawobrzeżnym obwałowaniem rzeki Soły, zaporą czołową zbiornika Czaniec, rzeką Solą i strefą ujęcia Soła II (Soła II i Soła III/1). Dla ujęcia Soła III/2 obszar był ograniczony zboczem wzniesienia i groblą stawów, prawobrzeżnym obwałowaniem rzeki Soły, strefą ujęć Soła II i Soła III/1 oraz na odległość 300 m od skrajnych studni ujęcia.

⁵ Zwana dalej „GPW”.

⁶ Zwane dalej „ujęciem GPW”.

⁷ Decyzja nr 5636/OS/2010. Pozwolenie wydane na podstawie operatu wodnoprawnego na pobór wody ze zbiornika Czaniec.

⁸ Zwana dalej „AQUA”.

⁹ Zwane dalej „ujęciem Soła II”.

¹⁰ Zwane dalej „ujęciem Soła III”.

¹¹ Decyzja nr SR-IX-6811/37/05. Pozwolenie wydane na podstawie operatu wodnoprawnego na pobór wody dla istniejących ujęć wody Soła II i Soła III ze zbiornika Czaniec

¹² Zwane dalej „ujęciem Marcinki”.

¹³ Decyzje nr ZR.6341.1.85.2011.BZ. Pozwolenie wydane na podstawie operatu wodnoprawnego na pobór wód podziemnych ze źródła Marcinki w Bujakowie.

¹⁴ Strefa ochronna bezpośrednia o powierzchni ogółem 94,5864 ha, w tym dla GPW 13,06 ha, dla ujęć Soła II i Soła III/1 – 64,5 ha, dla ujęcia Soła III/2 – 17 ha i dla ujęcia Marcinków – 0,0264 ha. Strefa ochronna pośrednia o powierzchni ogółem 3321,25 ha (obszar 7,25 ha był wspólny dla ujęć GPW, Soła II i Soła III), w tym dla ujęcia GPW – 2 800 ha i dla ujęć Soła II i Soła III – 521,25 ha.

¹⁵ Powierzchnia gminy wynosi 6 459 ha.

¹⁶ Decyzja Nr 5636/OS/2010.

¹⁷ Zwanego dalej „RZGW”.

¹⁸ Rozporządzenie Dyrektora RZGW Nr 4/2008.

Dla ujęcia *Marcinki* decyzją z 21 listopada 2011 r.¹⁹ Starosta Bielski ustanowił strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej w obrębie pięciu działek.

(dowód: akta kontroli str. 21-60)

W strefach ochrony bezpośredniej zakazano użytkowania gruntów i taflí wody do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody oraz nakazano właścicielom ujęć m.in. odprowadzanie wód opadowych w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody, pielęgnowanie terenów zielonych i w miarę potrzeby wprowadzanie nowych nasadzeń. Ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody powinny być wywożone do oczyszczalni ścieków lub odprowadzane do kanalizacji.

W strefach ochrony pośredniej wprowadzono m.in. zakaz:

- wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, poza oczyszczonymi wodami opadowymi i roztopowymi, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 14 lit. c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne²⁰;
- wprowadzania do czaszy zbiornika ścieków komunalnych i przemysłowych, także oczyszczonych;
- rolniczego wykorzystania ścieków;
- prowadzenia robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych w pasie do 50 m po obu stronach cieków bez wcześniejszego powiadomienia użytkownika ujęcia wody;
- prowadzenia ferm chowu lub hodowli zwierząt, bez posiadania zbiornika na gnojownicę i gnojówkę oraz szczelnej płyty gnojowej;
- użytkowania taflí wody do kąpieli oraz uprawiania sportów wodnych;
- wydobywania kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów;
- wycinania roślin z wód lub brzegu, oprócz koniecznych prac pielęgnacyjnych, utrzymaniowych i ubezpieczeniowych, wykonywanych w ramach obowiązków przez właściciela ujęcia wody oraz administratora wód.

(dowód: akta kontroli str. 21-57)

Na terenie gminy nie występowały ujęcia wody, dla których strefy ochronne wygasły.

(dowód: akta kontroli str. 61)

- 2) Z decyzji o ustanowieniu terenów stref ochronnych bezpośrednich i pośrednich wynikało, że obowiązek zabezpieczenia i oznakowania ujęć wody należał do właścicieli ujęć.

Oględziny zewnętrzne czterech ujęć wód zlokalizowanych na terenie gminy wykazały, że tereny ochrony bezpośredniej tych ujęć były zagospodarowane zielenią (art. 53 ust. 2 pkt 2 *upw*), odpowiednio zabezpieczone i oznakowane (art. 53 ust. 3 *upw*), tj.: były ogrodzone siatką (nie stwierdzono przerw lub dziur w ogrodzeniu), która uniemożliwiała łatwe przedostawanie się na teren ujęcia osób niepowołanych lub zwierząt. Tereny te oznakowane były tablicami informującymi o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieuprawnionych²¹. Treść tych tablic, z wyjątkiem ujęcia *Marcinki*, odpowiadała wymaganiom wzoru tablicy oznaczającej granice terenu ochrony bezpośredniej ujęcia wody powierzchniowej, określonego w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 maja 2004 r. w sprawie wzorów tablic informacyjnych o strefie ochronnej ujęcia wody²². W przypadku ujęcia *Marcinki*, tablica informowała o ujęciu powierzchniowym, mimo że było to ujęcie wody podziemnej.

¹⁹ Znak decyzji ZR.6341.1.85.2011.BZ.

²⁰ Dz.U. z 2015 r., poz. 469 ze zm., zwana dalej „*upw*”.

²¹ Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wody powierzchniowej. Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony.

²² Dz.U. Nr 136, poz. 1457 ze zm., zwane dalej „*rozporządzeniem w sprawie tablic informacyjnych*”.

Na ogrodzeniach wszystkich ujęć były umieszczone tablice z informacjami dotyczącymi firm ochroniarskich²³. Na ujęcie będące własnością GPW skierowana była kamera monitoringu.

(dowód: akta kontroli str. 21-57, 31, 42-43, 45, 51-53, 56, 64-85)

- 3) Granice terenu ochrony pośredniej trzech ujęć zostały oznaczone zgodnie z wytycznymi zawartymi w decyzjach o ustanowieniu stref ochronnych, a tablice zawierające informacje o ustanowieniu stref odpowiadały wymaganiom wzoru tablicy oznaczającej granice terenu ochrony pośredniej ujęcia wody powierzchniowej określonego w załączniku nr 1 *rozporządzenia w sprawie tablic informacyjnych* i zostały umieszczone we wszystkich punktach przecięcia się granicy terenu ze szlakami komunikacyjnymi oraz innymi charakterystycznymi punktami terenu (art. 57 ust. 1 *upw*).

(dowód: akta kontroli str. 21-55, 85-91)

- 4) Ze sprawozdań przekazywanych w okresie objętym kontrolą do *Urzędu* przez spółkę AQUA, właściciela ujęć *Soła II* i *Soła III*, która jako jedyna na podstawie zezwolenia *Wójta* z 10 października 2003 r.²⁴ prowadziła działalność zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy wynikało, że przedsiębiorstwo było kontrolowane przez Państwową Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną z Bielska-Białej²⁵ w zakresie funkcjonowania stacji uzdatniania wody i jakości wody do spożycia oraz przez Śląski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w zakresie realizacji obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom oraz wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska. W trakcie tych kontroli nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości. W sprawozdaniach nie odnoszono się do realizacji zadań związanych z wypełnianiem obowiązków dotyczących strefy ochronnej.

W udzielonym ww. spółce zezwoleniu *Wójt* zastrzegł sobie uprawnienie do kontroli usługodawcy, w szczególności w przypadku zgłoszenia nieprawidłowości w jego działalności oraz zgłoszenia skarg przez odbiorców usług. W badanym okresie *Wójt* nie kontrolował spółki AQUA z uwagi na to, że nie było takich zgłoszeń.

(dowód: akta kontroli str. 92-98, 99-106, 107-120, 121-169, 170-205, 206-295)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie fakt, że *Gmina* posiadała informacje na temat znajdujących się na jej terenie ujęć wody pitnej, ustanowionych dla nich stref ochronnych i stanu ich oznakowania.

1.2. Zapobieganie lub ograniczanie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczenia środowiska, na jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

- 1) W obowiązujących dokumentach planistycznych, tj. „*Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Porąbka*” przyjętym uchwałą Rady Gminy dnia 28 czerwca 2006 r.²⁶, w prognozie oddziaływania na środowisko skutków projektowanej zmiany dla Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego²⁷ z sierpnia 2007 r. i w *MPZP* przyjętym uchwałą Rady Gminy 11 marca 2009 r.²⁸ uwzględniono występujące na terenie gminy ujęcia wody oraz ich strefy ochronne poprzez wprowadzenie zapisów mających na celu ochronę, jakości ujmowanych w tych ujęciach wód, uwzględniających nakazy, zakazy i ograniczenia określone w decyzjach o ustanowieniu stref ochronnych.

(dowód: akta kontroli str. 296-318, 319-325, 344-347)

²³ W przypadku GPW – firma ERA Ochrona nr tel. (0-32)77-25-531 www.era.com.pl. W przypadku AQUA - firma CZASZA System ISO 9001:2008 tel: /033/496-92-68, /033/496-92-70.

²⁴ Zezwolenie nr MKIK 7032/Og/1/C/2003.

²⁵ Zwana dalej „PSSE”.

²⁶ Uchwała Rady Gminy Porąbka Nr XXXIX/265/06., zwana dalej „*Studium*”.

²⁷ Zwany dalej „*MPZP*”.

²⁸ Uchwała Rady Gminy Porąbka Nr XXVIII/185/09.

Ww. dokumenty po uwzględnieniu uwag uzyskały pozytywną opinię Dyrektora RZGW oraz zostały uzgodnione z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach²⁹ i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bielsku-Białej³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 326-329, 330-337, 338-343, 348-352, 353-354)

- 2) W okresie poddanym kontroli w Urzędzie przeprowadzono 11 postępowań w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, o których mowa w art. 71 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko³¹.

W dziewięciu przypadkach decyzje dotyczyły przedsięwzięć zlokalizowanych na obszarach objętych strefami ochronnymi ujęć wód, z tego dla pięciu z tych przedsięwzięć³² po przeanalizowaniu wpływu inwestycji na środowisko, w tym uwzględnieniu wymogu art. 63 ust 1 pkt 2 lit. d *uuioś*, tj. usytuowania przedsięwzięcia z uwzględnieniem zagrożenia dla stref ochronnych ujęć wód oraz po zasięgnięciu opinii RDOŚ i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach stwierdzono brak potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

(dowód: akta kontroli str. 355-356, 357-423)

Dla czterech przedsięwzięć³³ wydano decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia z uwagi na to, że nie kwalifikowały się one do przedsięwzięć wymienianych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko³⁴.

(dowód: akta kontroli str. 424-431)

- 3) Stopień skanalizowania Gminy wynosił 26,5%, w tym stopień skanalizowania w strefach ochrony pośredniej ujęć wody wynosił 27,2%³⁵.

W latach 2010-2015 Urząd podejmował działania mające na celu rozbudowę sieci kanalizacyjnej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, jednak z powodu zbyt niskiego poziomu współczynnika koncentracji³⁶ liczby mieszkańców na jeden kilometr sieci nie otrzymała dofinansowania.

W 2015 r. Rada Gminy przyjęła „Program budowy i finansowania przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Porąbka w latach 2016-2020³⁷”. W pierwszym naborze wnioski złożono 99 osób.

(dowód: akta kontroli str. 356, 449-481)

Stosownie do art. 3 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³⁸, w Urzędzie prowadzono ewidencję zbiorników

²⁹ Zwany dalej „RDOŚ”.

³⁰ Zwany dalej „PPIS”.

³¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, zwana dalej „uuioś”.

³² Decyzja z 22 marca 2013 r. dla przedsięwzięcia „GPZ 110/15/6 kV Soła – rozbudowa stacji do układu H4”; decyzja z 23 września 2013 r. dla przedsięwzięcia „Remont zabudowy stopniowej na potoku Wielka Puszczka w km 0+000 – 0+800 w miejscowości Porąbka, gmina Porąbka, powiat bielski, województwo śląskie”; decyzja z 20 grudnia 2013 r. dla przedsięwzięcia „Prowadzenie punktu skupu złomu stalowego i metali nieżelaznych przez Firmę Eugeniusz Bierczak, przy ul. Sadowej 2 w Kobiernicach”; decyzja z 18 sierpnia 2015 r. dla przedsięwzięcia „Modernizacja obwodów pierwotnych w stacji 220 kV Bujaków wraz z dostosowaniem obwodów wtórnych” i decyzja z 21 stycznia 2016 r. dla przedsięwzięcia „Budowa hali magazynowo - produkcyjnej o powierzchni 354,5 m², jako uzupełnienie dotychczasowej działalności”.

³³ Decyzja z 26 listopada 2013 r. dla przedsięwzięcia „Zabezpieczenie prawego brzegu rzeki Soły w km 25+300 – 25+700 w miejscowości Kęty, gmina Kęty, powiat Oświęcimski, województwo małopolskie”; decyzja z 4 grudnia 2013 r. dla przedsięwzięcia „Zabudowa potoku Mała Puszczka w km 1+426 – 2+146 w miejscowości Porąbka, Gmina Porąbka, Powiat bielski, województwo śląskie”; decyzja z 26 sierpnia 2014 r. dla przedsięwzięcia „P.B.W. przebudowy wraz z odwodnieniem i oświetleniem ulicznym drogi gminnej – ul. Wczasowa w Kobiernicach – gm. Porąbka”; decyzja z 31 marca 2015 r. dla przedsięwzięcia „P.B.W. budowa połączenia drogowego pomiędzy ulicami Wodociągowa - Pańska w Kobiernicach – gm. Porąbka”.

³⁴ Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.

³⁵ Na obszarze ochrony pośredniej ujęć wody Soła II i Soła III w Kobiernicach do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej było przyłączonych 1 272 mieszkańców, co stanowiła 67 % mieszkańców w tej strefie.

³⁶ Warunkiem otrzymania dofinansowania było osiągnięcie współczynnika koncentracji na poziomie 120 mieszkańców na jeden kilometr sieci lub dla obszarów chronionych 90 mieszkańców na jeden kilometr sieci.

³⁷ Uchwała nr XII/101/2015 z dnia 1 grudnia 2015 r.

³⁸ Dz.U. z 2016 r., poz. 250.

bezodpływowych (3 194 nieruchomości) oraz przydomowych oczyszczalni ścieków (147 nieruchomości). Na terenie strefy ochrony pośredniej funkcjonowało siedem przydomowych oczyszczalni ścieków³⁹.

Nie stwierdzono nieruchomości, które nie posiadały ww. urządzeń.

(dowód: akta kontroli str. 98, 432-440)

Z kanalizacji sanitarnej w strefie ochrony pośredniej korzystało 26,5% mieszkańców gminy, a z oczyszczalni przydomowych około 1,5%.

Urząd nie posiadał informacji, ilu mieszkańców korzystało ze zbiorników bezodpływowych. Wójt wyjaśnił, że od 2013 r. przy okazji wdrażania systemu gospodarki odpadami podjęto próbę ustalenia stanu faktycznego w zakresie gospodarki ściekowej poprzez przeprowadzenie badania ankietowego, w którym m.in. umieszczono pytanie dotyczące sposobu zagospodarowania ścieków na nieruchomościach. W związku z tym, że ta pozycja w ankiecie była nieobowiązkowa blisko połowa ankietowanych właścicieli nieruchomości nie wskazała sposobu zagospodarowania ścieków i tym samym wyniki zgromadzone na podstawie ankiet nie mogły posłużyć, jako materiał do aktualizacji posiadanej ewidencji zbiorników bezodpływowych. W dniu 26 kwietnia 2016 r. Wójt wystąpił z wnioskiem do Powiatowego Urzędu Pracy o zatrudnienie stażysty, który pod nadzorem Kierownika Referatu Spraw Gospodarczych i Zamówień Publicznych Urzędu przeprowadzi aktualizację ewidencji zbiorników bezodpływowych, w tym będzie sprawdzał realizację obowiązku wywozu nieczystości ciekłych.

(dowód: akta kontroli str. 62, 356, 449, 482-502)

W okresie objętym kontrolą *Gmina* sprawdzała obowiązek opróżniania nieczystości ze zbiorników bezodpływowych poprzez przeprowadzanie wrywkowych kontroli u właścicieli nieruchomości i odnotowywanie w ewidencji dokumentów potwierdzających wywóz tych nieczystości. W okresie objętym kontrolą skontrolowano w ten sposób około 30% właścicieli zbiorników bezodpływowych. Wójt wyjaśnił, że w czasie tych kontroli nie stwierdzono rażących naruszeń obowiązków mieszkańców w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych.

(dowód: akta kontroli str. 440)

Wójt wyjaśnił również, że na terenie *Gminy* nie podejmowano działań mających na celu identyfikację nieczynnych studni w obrębie stref ochrony pośredniej, ponieważ część rejonów objętych strefą pośrednią nie posiadała sieci wodociągowej (Porąbka Zawodzie, przysiółek Wielka Puszcza, część przysiółka Kozubnik) i tym samym studnie były jedynym źródłem wody. Na terenach strefy pośredniej, które są zwodociągowane, mieszkańcy nie rezygnują z eksploatacji studni ze względu na cenę wody.

(dowód: akta kontroli str. 62)

Na terenach ochrony pośredniej, jak wynikało z półrocznych ocen okresowych *PPIS*, nie stwierdzono ognisk zanieczyszczenia wody.

(dowód: akta kontroli str. 99-106, 107-120, 356)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na niepełne wykorzystanie przez gminę możliwości przeciwdziałania możliwemu zanieczyszczeniu terenu gminy, w tym terenów stref ochrony pośredniej przez nieczystości ciekłe.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania podejmowane przez *Gminę* przyczyniały się do zapewnienia wymaganej, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

³⁹ Sześć oczyszczalni było zlokalizowanych w Porąbce, a jedna oczyszczalnia w Kobiernicach.

2. Wykonywanie obowiązków sprawozdawczo-informacyjnych dotyczące wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Informowanie konsumentów, o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Opis stanu faktycznego

Stosownie do § 16 ust. 1, 3 i 4 obowiązującego do 27 listopada 2015 r. rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁴⁰, a następnie do § 19 ust. 1, 3 i 4 rozporządzenia Ministra zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁴¹, PPIS przekazywał do Urzędu półroczne oceny okresowe jakości wody oraz roczne obszarowe oceny jakości wody wraz z szacunkiem ryzyka zdrowotnego, o którym mowa w §17 ust. 1 pierwszego z tych rozporządzeń oraz § 20 ust. 1 drugiego z nich. Ww. oceny zawierały wszystkie wymagane w tych rozporządzeniach dane i informacje.

Do sformułowania ww. ocen wykorzystywano wyniki próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz wyniki uzyskane przez producenta wody w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej. We wszystkich ocenach PSSE stwierdzał, że woda na terenie gminy Porąbka odpowiadała warunkom rozporządzenia *jwps*, a co za tym idzie była przydatna do spożycia przez ludzi.

(dowód: akta kontroli str. 107-119, 99-106)

Wójt prawidłowo realizował - wynikający z art. 12 ust. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁴² - obowiązek informowania mieszkańców, o jakości wody przeznaczonej do spożycia, poprzez zamieszczanie od początku 2015 r. na stronach BIP Urzędu⁴³ kwartalnych informacji o jakości wody przeznaczonej do spożycia, przekazywanych Gminie przez spółkę AQUA oraz półrocznych ocen PPIS potwierdzających przydatność wody do spożycia. Ponadto, na stronie BIP była umieszczona, przekazana przez AQUA, ocena za 2015 r. dotycząca zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gminy w zakresie częstotliwości, przyczyn i sposobu załatwiania skarg i wniosków wniesionych przez odbiorców usług, częstotliwości, przyczyn i czasu usuwania awarii, wniosków pokontrolnych z kontroli zewnętrznych związanych z działalnością określoną w zezwoleniu Wójta.

Wójt wyjaśnił, że w okresie poddanym kontroli ww. informacje były dostępne na stronie internetowej AQUA⁴⁴ oraz na tablicach ogłoszeń Urzędu i na tablicach ogłoszeń w siedzibach poszczególnych sołectw.

(dowód: akta kontroli str. 20, 63, 441-442)

Analiza trzech informacji (po jednej w każdym roku badanego okresu) wykazała zgodność danych i informacji przekazywanych przez PSSE⁴⁵ oraz AQUA⁴⁶. Wyniki badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych wody mieściły się w dopuszczalnych wartościach lub zakresach określonych w rozporządzeniu *jwps*.

(dowód: akta kontroli str. 107-108, 112-113, 116-117, 128-132, 140-146, 163-169, 443)

W badanym okresie do Urzędu wpłynął jeden wniosek w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej, o udostępnienie informacji, o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez mieszkańców. Wniosek został rozpatrzony, a informacji udzielono w terminie siedmiu dni.

Nie stwierdzono przypadków odmowy udostępnienia informacji, o jakości wody.

(dowód: akta kontroli str. 63, 98, 444-448)

⁴⁰ Dz.U. Nr 61, poz. 417 ze zm., zwane dalej „jwps”.

⁴¹ Dz.U. z 2015 r., poz. 1989.

⁴² Dz.U. z 2015 r., poz. 139 zwana dalej „uzzw”.

⁴³ <http://www.bip.porabka.pl/BIP.aspx?Sel+7996>.

⁴⁴ <http://www.aqua.com.pl>

⁴⁵ Informacje z 11 lipca 2013 r., 31 lipca 2014 r., 17 lipca 2015 r.

⁴⁶ Informacje z 11 lipca 2013 r., 16 lipca 2014 r. i 20 lipca 2015 r.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, *Gmina* w sposób prawidłowy zapewniała dostęp do informacji publicznej, dotyczącej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁷ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 2 czerwca 2016 r.

Kontroler

Wiesław Pietrzyk

St. inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

DYREKTOR

Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Katowicach

Piotr Miklis

⁴⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096